

SYDSVENSKAN

Romer kräver skelett från utställning

LUND

En prisbelönad vandringsutställning skapad av Kulturen i Lund visar riktiga skelett. Ett av dem härstammar från en romsk man, vilket upprör medlemmarna i Resande romers riksförening.

- Han är en av de våra. Vi vill ha tillbaka honom och se till att han får en värdig begravning, säger föreningens ordförande Einar Critén som dessutom har tagit reda på vem den döde är.

Text: [Per Stern](#)

Följ skribent

Publicerad 31 augusti 2010 15.18 · Uppdaterad 31 augusti 2010 15.18

Textstorlek:

Utställningen heter Underbara fasansfulla människa och handlar om hur olika folkslag, däribland romer, judar och samer, har systematiserats, sorterats och gallrats ut. Ur ett historiskt perspektiv diskuterar den vem som har getts rätten att leva. Förra året fick Underbara fasansfulla människa pris vid en nordisk utställningstävling i Stavanger.

- Syftet med utställningen är mycket bra. Det är inte det. Men det känns inte rätt för oss resande romer när vi kommer in och ser det här skelettet, säger Einar Critén.

Enligt ett katalogkort är skelettet från en "fullblodig zigenare", född den 1 januari 1844 på Malmö fästning där modern satt häktad. Fadern var bleckslagare och vallackare, tillika benådad livstidsfånge. "Den fullblodige zigenaren" dog också på fästningen 23 år gammal.

Skelettet kommer från Lunds historiska museum där det i vanliga fall magasineras tillsammans med mängder av andra benrester av människor. Dels arkeologiska fynd från forntid och medeltid, dels skelett eller skelettdelar från den numera nedlagda anatomiska institutionen där skeletten användes i undervisningen. De må numera ha gjort sitt som undervisningsobjekt, men anses ändå tillräckligt historiskt och vetenskapligt värdefulla för att sparas.

Hampus Cinthio, antikvarie på Lunds historiska museum berättar att skelett ibland kan lånas ut till utställningar som i det här fallet.

- Men det sker bara under förutsättning att ingen kan identifieras, med hänsyn till eventuella efterlevande, säger han.

Men med hjälp av uppgifterna på katalogkortet har Einar Critén tagit reda på vem den romske fången var. Han hittade hans namn både i fängelseprästens handskrifter i länsarkivet i Lund och i en fångrulla i Malmö stadsarkiv.

- Det var inte svårt, han var den ende som figurerade med just de datumen för födelse och död, säger Einar Critén.

Utställningen öppnade på Kulturen i november 2001 och har också kunnat beskådas på Nordiska museet i Stockholm. I höst har den nyligen visats på Klostret i Ystad.

Ansvarig för utställningen är Margareta Alin, museichef på Kulturen.

- Det är oerhört viktigt att visa hur man har gjort för att skilja ut vissa av oss. Inför utställningen samarbetade vi med Romernas riksförbund i Helsingborg och andra romska föreningar och då hade vi de här diskussionerna, säger hon.

Vandringsutställningen är alltså slut, men det betyder inte att skelettet återvänder till magasinering. Från den 9 november visas det på Malmö museer i samband med utställningen Romer och resande - bortom romantik och plåga. Även där har en arbetsgrupp med romska representanter godkänt utställningen.

- Jag tycker att de borde ha frågat oss också, säger Einar Critén.

Han anser att fången tillhörde resandefolket eller de resande romerna som förr gick under skällsordet "tattare". Resande romers riksförening vill ordna med begravning för denne Carl Magnus M. och tänker begära att hans kvarlevor lämnas ut.

Margareta Alin tycker inte att skeletten från utställningen bör begravas.

- Man kan inte gräva ned bevisen för det som hänt. Jag tycker att man ska spara dem och ställa ut dem på ett värdigt sätt.

Einar Criténs folk har fått huvuden och näsor mätta av rasbiologer till långt in på 1900-talet.

- Jag tycker att man har tittat tillräckligt på oss. De borde kunna ställa ut en reproduktion av gips eller plast istället. I Bosnien gör de allt för att identifiera krigsoffer i massgravar för att anhöriga ska kunna begrava dem. Inte för att ställa ut dem som bevis, säger han.